

Congresul Autorităților Locale din Moldova
Str. Columna, 106A, Chișinău, Republica Moldova
tel. 022 22-35-09, Tel/Fax. 022 22-35-29, 022 21-32-35, info@calm.md, www.calm.md

Către Președinta R. Moldova, Dna Maia Sandu;
Președintele Parlamentului, DI Igor Grosu;
Prim-ministrul R. Moldova, DI Alexandru Munteanu;
Cancelaria de Stat.

Declarația CALM

Reforma administrației publice locale: între necesitate și responsabilitate

Principii de bază

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), în numele comunităților locale, reafirmă că Republica Moldova are nevoie de o reformă a administrației publice locale (APL). Totodată, această reformă trebuie să fie responsabilă, etapizată, centrată pe interesul cetățeanului și construită pe dialog, consens general și respectarea principiilor democratice.

Constatări și îngrijorări

CALM constată că discuțiile actuale despre reformă sunt marcate de grabă și politizarea procesului. Reducerea numărului de primării este prezentată ca soluție, dar nu rezolvă problemele reale: lipsa competențelor, insuficiența resurselor și accesul limitat la servicii publice.

Există îngrijorări majore privind presiunile exercitate asupra primarilor, amenințările cu retragerea accesului la fonduri pentru comunitățile care refuză amalgamarea, amenințare cu fuziune forțată (normativă) impusă de la centru, precum și riscul ca reforma să devină un instrument electoral. Aceste practici subminează democrația locală, generează nemulțumire socială și pot compromite parcursul european al Republicii Moldova.

Poziția și viziunea CALM

CALM susține că reforma administrației publice locale nu trebuie confundată cu o simplă redesenare teritorială. Ea trebuie să ofere soluții pentru organizarea instituțiilor locale, accesul cetățenilor la servicii publice, autonomie financiară reală, dezvoltare economică, digitalizare și infrastructură modernă.

Reforma trebuie să fie etapizată și realistă, pornind de la priorități în privința cărora există consens general larg: reorganizarea raioanelor în regiuni funcționale, consolidarea orașelor ca poli de dezvoltare și stimularea amalgamării voluntare. Orașele trebuie recunoscute ca motoare ale dezvoltării locale, capabile să sporească calitatea serviciilor publice și să sprijine comunitățile din jur.

Poziția CALM este fermă: susținem doar unificarea voluntară și benevolă a unităților administrativ-teritoriale, prin referendum local și conform Cartei Europene a Autonomiei Locale. Respingem categoric orice formă de amalgamare forțată, considerată neconstituțională și antidemocratică.

Cerințele CALM

Pentru ca reforma administrației publice locale să fie legitimă, eficientă și să aducă beneficii reale comunităților, CALM solicită următoarele:

1. Stoparea grabei.

Această reformă este prea complexă, sensibilă și importantă pentru a fi tratată în grabă. Ea privește nu doar colectivitățile locale, ci întreaga țară și chiar viitorul ei european. O implementare precipitată ar risca să compromită stabilitatea administrativă, să creeze confuzie și să submineze încrederea cetățenilor. Stoparea grabei înseamnă respectarea ritmului natural al comunităților, acordarea timpului necesar pentru consultări reale și evitarea deciziilor pripite. Doar printr-o abordare responsabilă se poate asigura că reforma va aduce rezultate durabile și va consolida parcursul european al Republicii Moldova.

2. Abordarea etapizată a reformei.

Reforma trebuie să fie un proces gradual, planificat pas cu pas, astfel încât fiecare etapă să fie fundamentată pe analize clare și să producă rezultate durabile. O abordare etapizată permite adaptarea firească a administrațiilor locale, consolidarea capacităților instituționale și integrarea treptată a schimbărilor. Această metodă garantează stabilitate, previne blocajele și asigură compatibilitatea cu principiile constituționale și europene. Prin etapizare, reforma devine nu doar un act de schimbare, ci un proces responsabil, orientat spre progres și consolidarea viitorului european al țării.

3. Stoparea presiunilor de ordin politic, administrativ, financiar sau economic asupra primarilor.

Primarii sunt reprezentanții legitimi ai comunităților locale și trebuie să fie respectați ca parteneri în procesul de reformă. Presiunile exercitate asupra lor subminează democrația locală și transformă reforma într-un act de constrângere, nu într-un proces de modernizare.

4. Reluarea dialogului pe baze de parteneriat, cu consultări reale și obligatorii.

Orice reformă durabilă are nevoie de consens social și politic cât mai larg. Este esențial ca autoritățile centrale să reia dialogul cu administrațiile locale, cu societatea civilă și cu partidele politice, pentru a construi împreună o viziune acceptată de întreaga societate.

5. Elaborarea de comun acord și prezentarea unui concept clar de reformă.

Conceptul trebuie să fie fundamentat pe studii de impact socio-economic și financiar, astfel încât să fie previzibile consecințele asupra comunităților, asupra finanțelor publice și asupra dezvoltării economice. Numai un concept clar și transparent poate asigura credibilitatea reformei.

6. Asigurarea descentralizării fiscale și a resurselor adecvate pentru administrația locală.

Autonomia locală nu poate exista fără resurse financiare. CALM cere ca descentralizarea fiscală să fie reală, cu alocarea de fonduri suficiente și predictibile către administrațiile locale, pentru ca acestea să poată răspunde nevoilor cetățenilor.

7. Prioritizarea reorganizării raioanelor în regiuni funcționale.

Reforma trebuie să pornească de la nivelul intermediar, prin reorganizarea raioanelor în regiuni funcționale, capabile să atragă fonduri europene și să stimuleze dezvoltarea comunităților. Această etapă este esențială pentru a crea structuri eficiente și sustenabile.

8. Recunoașterea rolului central al orașelor ca motoare ale dezvoltării locale.

Recunoașterea rolului central al orașelor în dezvoltarea locală. Orașele trebuie privite ca adevărați poli de creștere și modernizare, capabili să ridice nivelul calității serviciilor publice pentru întreaga zonă pe care o deservește. Ele pot deveni centre de atragere a investițiilor, de inovare și digitalizare, sprijinind comunitățile rurale din jur și oferind cetățenilor acces la infrastructură și servicii moderne. Totodată, MUNICIPALIZAREA se conturează ca o alternativă eficientă la amalgamare, oferind un model de dezvoltare echilibrat, prin care orașele devin motoare de progres, dar rămân în solidaritate cu satele din jur. Astfel, orașele nu sunt doar spații de concentrare a populației, ci motoare ale progresului economic și social, menite să genereze oportunități, să consolideze coeziunea teritorială și să asigure un viitor european pentru toate comunitățile locale.

9. Neadmiterea politizării reformei.

Reforma administrației publice locale trebuie să fie tratată ca un proiect național, de interes public, nu ca instrument electoral. Politizarea ei ar compromite procesul și ar genera diviziuni între comunități, în loc să le unească.

10. Necesitatea modificării Legii nr. 225 pentru a elimina barierele artificiale și a permite o amalgamare voluntară realistă:

- **Punctul 5, alin. 1, lit. a, b, c** – eliminarea pragului de 3.000 de locuitori, deoarece 88% dintre primării sunt sub acest număr, iar hotarul comun nu trebuie să fie un impediment.
- **Art. 6, alin. 1, lit. b** – redefinirea capacității fiscale ca raport între veniturile UAT și numărul de locuitori, pentru o evaluare mai echitabilă.

Aceste modificări ar permite amalgamarea voluntară flexibilă și o apreciere corectă a capacității financiare a comunităților, consolidând autonomia locală.

Concluzie

Reforma administrației publice locale trebuie să fie un proces responsabil, transparent și centrat pe oameni. Numai prin consens, respect și parteneriat putem construi o administrație locală puternică, capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor și să asigure viitorul european al Republicii Moldova.

Adoptată la 24.02.2026, în cadrul ședinței extinse a Consiliului de Administrare al CALM, mun. Chișinău